

Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Thorshavns Havns Udvidelse.

Lagtinget til Anbefaling
har Thorshavns Byraad
sendt følgende Henvendelse
til Regering og
Rigsdag:

Havneanlægget ved Thorshavn er nu næsten fuldført og vil blive afleveret i en nær Fremtid. Det har allerede vist sig, at Molen er for kort til at yde den nødvendige Dækning til Thorshavns Østre Vaag og Tinganæs, og for Vestre Vaags Vedkommende maa Molen siges at være ganske uden Betydning. For Kajanlægget »yviri i trod« mener man derimod, at Molen vil yde saa megen Dækning, at Kajan kan benyttes under almindelige Vejrforhold.

Byraadet har den 26. Juni d. A. behandlet et Andragende fra en Kreds af Købmænd og Skibsførere i Thorshavn, hvori Byraadet anmodes om at foranledige, at Arbejder, hvorved større Dækning af Thorshavns Havn kan opnaas, optages til Behandling af snarlig Fremme. Andragerne er tilfredse med, at det under Arbejde værende Kajanlæg nu nærmer sig sin Fuldførelse, og at Kørekajerne allerede har kunnet tages i Brug, saaledes at Byens Forretningscentrum fremtidigt kan komme i direkte Forbindelse med Rutebaadens Anlægspladser, udtrykker deres Glæde over det Arbejde der er gjort for forbedrede Havneforhold og retter en Tak til Staten, Lagtinget, Byraadet og iøvrigt til alle, der har medvirket til Havnesagens Fremme; samtidig peges der dog paa de Ulemper, der endnu staar tilbage at overvinde, forinde Thorshavns Havn kan siges at svare fuldtud til sin Hensigt. Som Ulemper nævnes den opførte Møles for korte Udstrækning, saaledes at den kun er i Stand til ved nordøstlige Vinde at yde Dækning for Kajanlæggene ved Østre Vaag, medens den ved sydøstlige Vinde kun yder ringe eller slet ingen Dækning for Østre Vaag og absolut ingen Dækning for Vestre Vaag.

Andragerne fremhæver, at der, for at den i Thorshavn hjemmehørende Fiskerflaade kan benytte Havnen og særlig Vestre Vaag til Vinterfortøjning, maa foretages en Udvidelse af det paabegyndte Havneanlæg, saaledes at Skibene kan fortøjes betryggende paa deres Hjemsted, og man ikke som hidtil skal være henvist til at lade Skibene fortøje i andre Havne, hvorved Tilsyn, Reparation o. l. besværliggøres og fordyres, og hvorved store Pengebeløb drages bort fra Byen og til Skade for Arbejdere og Haandværkere, der i Løbet af Vinteren kunde finde Beskæftigelse ved saadanne Arbejder.

En Udvidelse, hvorved skabes roligt Vand i Vestre Vaag, vil ogsaa have sin store Betydning for Udviklingen af den bestaaende Fiskeindustri, fremtidigt Anlæg af Beddinger og Fisketorrierer i Lighed med, hvad der finder Sted andre Steder, og være til uberegneligt Gavn for Byens fremtidige Udvikling.

Byraadet har sendt Andragendet til Erklæring af Havneud-

valget, som i sin Betænkning af 5. Juli d. A. bl. a. udtaler, at da der nu er Tale om yderligere Havneanlæg ved Byen, vil det være heldigt, om der kunde fastlægges en Plan for Udviklingen i en overskuelig Fremtid, saaledes at de selv om de udføres stykkevis, dog udgør Led i et fremtidigt samlet Hele. Udvalget mener, at der i første Række maa søges skabt Dækning for Vestre Vaag, der med sit dybe Vand og sin Størrelse særlig egner sig til Vinterleje for Byens nuværende og fremtidige Fiskerflaade. Denne Dækning mener Udvalget kunde passende skabes ved Anlæg af Mole fra Gulaklett over mod Tinganæsgrunnan, idet Tinganæs tænkes udbygget til en Dybde af 6 a 8 Meter og saaledes, at Indsejlingen til Vestre Vaag bliver tæt ved Tinganæs. Den nuværende Mole, der ikke for Tiden yder tilstrækkelig Dækning for Kajanlægget og endnu mindre for forøvede paatænkte Indsejling til Vestre Vaag, bør søges forlænget mod Vest. Da de nævnte Foranstaltninger muligt ikke bliver tilstrækkelige til, at der derved skabes en fuldstændig rolig og betryggende Vinterhavn for oplagte Skibe, kunde man eventuelt opnaa dette vigtige Formaal ved, at den indre Ste Del af Vestre Vaag yderligere dækkes ved en eller to mindre Moler, den ene udgaende fra Skinnerskær og den anden fra Skibsteds Bro. At der, naar Dækning er tilendebragt, vil blive bygget Kajanlæg paa passende Steder, betragtes som en Selvfølge.

Havneudvalget, der iøvrigt er af samme Anskuelse som Andragerne med Hensyn til en hensigtsmæssig Ordning af Havneforholdenes altovervejende Betydning for Byens Udvikling, henstiller til Byraadet snarest at tage Sagen under Behandling og virke for dens Fremme.

Ved Byraads mødet den 24. Juli d. A. vedtoges:

- 1) At indgaa til Regeringen med Andragende om Bevilling til Udvidelse af Havnen, som foreslaaet af Havneudvalget.
- 2) At søge om Lagtingets Anbefaling af Sagen.
- 3) At foranledige, at der bliver udarbejdet et Overslag over de omtrentlige Udgifter ved det paatænkte Anlæg og eftersende dette som Bilag i Sagen sammen med et Kort, der tydeliggør denne.

Det vil af foranstaaende fremgaa, at en Udvidelse af Havnen ved Thorshavn vil være af den allerstørste Betydning for vor By og dens Trivsel og skabe nye Muligheder saavel paa Fiskeriets som paa andre Omraader. Uden en passende Dækning af Vestre Vaag vil Havnen ved Thorshavn aldrig komme til at svare til sin Hensigt, og de Muligheder, der knytter sig til Færoernes Hovedstad med dens centrale Beliggenhed og store Opland, vil ikke kunne udnyttes, medmindre der skabes roligt Vand i Vestre Vaag, saaledes at den kan bruges som Vinterfortøjningshavn med de til Fiskeriet knyttede Virksomheder saasom Beddinger, Torrierer o. l.

Man tillader sig derfor at indgaa til Regering og Rigsdag med Andragende om, at denne Sag tages under velvillig Overvejelse og nyder snarlig Fremme.

Lagtinget 1929.

Fredag, 2. August.

Salg af Aalekærsgaarden.

Patursson refererede Sagen, der havde været til Behandling i Lagtinget i Fjor, men som man ikke blev færdig med, hvorfor den atter er paa Dagsordenen i Aar. Lidt anderledes stiller Forholdet sig nu med Hensyn til Salgssummen, idet Thorshavns Byraad med et Flertal har vedtaget at erhverve Embedsgaarden Aalekær for en Pris af 55.000 Kroner.

Ministeriet har i sin Skrivelse sagt om Salgssummen, at den maatte jævntilles med hvad Jorden var værd i Handel og Vandel. Her var Ordforeren ikke enig med Ministeriet, idet Lagtinget jo maa sætte sig imod, at der fra Statens Side blev drevet Grundspekulation. Et andet Forhold er, at Lagtinget allerede nu maatte træffe Bestemmelser om eventuelle Arealer af Fæstegaarden, der bør staa til Lagtingets Disposition. Her havde han særlig tænkt paa et Areal til Opførelse af en ny Lagtingsbygning, og muligt ogsaa et Areal »uti å miðhorninum« til Oprettelse af en Landbrugsskole, men dette skulde han ikke nu standse ved.

Thorshavns Kommune udvikler sig nu i Retning af at blive en Slags Storbønde. For kort Tid siden festede Kommunen Husegaard, 4 Marker, og naar Aalekærsgaard er erhvervet, er Kommunen Besidder af ca. 17 Marker.

Aalekær har oprindeligt tilhørt Kirkebo, og Kirkeboerne har forestaaet Opdyrkningen. Og denne Gaard, »Floturs«, er senere overgaaet til Amtmanden. Lønner fik den overdraget under Hensyntagen til Torv, Slagt og eventuelt andet som Amtmanden havde brug for. Loven har vel hjemlet, at man tog Prestejord til Embedsgaard, men ikke at denne Jord skulde tages fra Bønderne. Og derfor er Aalekærsgaarden ikke endelig udskilt fra Kirkebo, og kan den Dag i Dag lægges sammen med Kirkebogaard. Taleren henviste til en Erklæring, han havde givet om, at han, Patursson, tillader, at Aalekærsgaarden bliver frasøgt Kirkebo, og fraser sig Fæstetretten til den Del af Kirkebogaard, baade for ham selv og hans Efterkommere, dog paa Betingelse af, at den Sum, der tilvejsendes ved Gaardens Salg, skal benyttes til Oldtidsgravninger i Kirkebo.

Effersøe: I Fjor indtraf saadanne Omstændigheder, at denne Sag ikke blev færdigbehandlet. Men nu er Byraadet og Ministeriet blevet enige, og Thorshavn kan nu faa tilstrækkelige Byggegrunde og Jord til Opdyrkning, og det er naturligt. Taleren havde ikke Indtryk af, at Regeringen vilde drive Spekulation med Gaarden, og han mente, at Regeringen kun ønskede, at den Pris, Gaarden solgtes for, var en rimelig Pris. Lagtinget maa enes med Byraadet om Grundarealer, som Lagtinget ønskede at disponere over. At vi snart trænger til en ny Lagtingsbygning, er ganske givet, hvorimod der om Landbrugsskolen er vidt forskellige Meninger. Hvis vi, efter hvad der er fremsat i Tinget, selv skal bruge Statens Penge, maa disse ligegodt kunne benyttes andre Steder end i Kirkebo. Vi maa ikke henfalde i historiske Betragtninger. Kirkebogaard har

intet med Aalekær at gøre eller omvendt. Vi maa ikke blande sammen, men arbejde saaledes, at vi faar Sagen færdig i Aar.

Johs. O. Joensen: I April Maaned i Aar har Byraadet færdigbehandlet denne Sag. Siden har Sagen været i Ministeriet og tilbagesendt Amtet. Vi har sagt, hvorfor vi vil erhverve Gaarden, nemlig for Bebyggelse og til Opdyrkning. Angaaende Faarebruget, der har været drevet paa Gaarden, kunde Taleren udtale, at man havde tænkt at bortforpagte dette. Ved Erhvervelse af Aalekærsgaarden har man ogsaa ment at kunne afløse Vintergræsningsretten for de Troer, der allerede ere udstykkede af denne Hauge, og dem der senere vil blive udlagte. I Thorshavns Byråds Tilbud er indbefattet alt, der hører til Gaarden. Taleren var glad for, at Sagen nærmede sig sin Løsning i Aar. Taleren omtalte Paturssons Indlæg i Sagen og stod ganske uforstående overfor Bilag 16, hvor Patursson giver Tilladelse til, at Gaarden bliver solgt.

Debess var ikke fuldstændig enig med Hr. Johs. O. Joensen, da han jo havde indtaget en Særstilling i Thorshavns Byraad. Oprigtigt talt mente han, at Gaarden for Kommunen maatte kunne erhverves en Del billigere. Iøvrigt har Ministeriet ikke stillet sig saa uvillig overfor denne Sag, idet man fra Ministeriet havde faaet Løfte om Fremsættelse af et Lovforslag om Salg af Aalekær. Men vi maa jo ogsaa tage Hensyn til den økonomiske Side af Sagen. Nu respekterede han vel Byraadet, men Lagtinget var nu engang vor Folkerepræsentation, hvorfor det meget kom an paa Lagtingets Stilling.

Effersøe syntes at være glad over, at man var naaet til Enighed i denne Sag, og troede ikke at Ministeriet havde til Hensigt at skruke Prisen op. Nu havde Taleren hørt, at Amtmanden havde tilbudt en Privatmand Gaarden, om det var for ham personlig eller det var for Regeringen. Amtmanden havde gjort dette, vidste han ikke. Taleren nærede en vis Engstelse for, at Thorshavns Kommune vilde komme at betale en altfor høj Pris, om Private kom til at byde paa Gaarden. Taleren havde i Byraadet stemt imod af Grunde, han der havde fremlagt. Naar denne Sag nu kommer til Behandling i Landboudvalget, vilde han henstille til Udvalget om at arbejde for, at Købestemmen kommer at tilfalde Færoerne, og disse Penge bør gaa til Støtte af Jordbruget og andre Formaal.

Amtmanden fralagde sig nogen Andel i at have udbudt Gaarden til Private.

Patursson havde i Fjor adværet mod Spekulation i færøsk Jord. At der har været Tendenser i den Retning, er der ingen Grund til at drage i Tvivl. Tvertimod. Og især maa Staten ikke slaa ind paa Spekulation i saa Henseende. Af Effersøe har man faaet at høre, at der i Justitsministeriet hang et Kort over Sydstrøm, hvor der med Streger var antydnet, hvor langt Kirkebogaard strakte sig. Interessant vilde det være at vide, hvad Effersøe har udtalt, da han opdagede disse Kort, men det tier han med. Den Gang Patursson repræsenterede Færoerne i Folketinget, havde man i Ministeriet udtalt sig om, at de færøske Bønder burde faa Jorden tilbage i Eje, da Danmark aldeles ikke ejede denne

Jord. Hvad vi nu bliver enige om ved Salget af omhandlede Gaard, saa maa det slaas fast, at Købestemmen ikke maa gaa ud af Færoerne. Effersøe havde sagt noget om historiske Betragtninger, men dette er ikke Betragtninger, der her er fremsatte, det er et Dokument fra 1807, hvad han ogsaa vilde gøre Hr. Johs. O. Joensen opmærksom paa. Dette Dokument kan til enhver Tid standse Salget af Aalekærsgaard. Derfor er det, at Fæsteren af Kirkebogaard fralader Kravet om, at Gaardene sammenlægges, ved at til-lade at Aalekærsgaard frasælges. Angaaende den Jord, Lagtinget bør sikre sig, saa maa der passes bedre paa nu, end tidligere har været Tilfældet. Dog vilde Taleren mene, at hvis vi ikke havde Interesse i Erhvervelse af Arealud »við miðhornið« til Landbrugsskole, saa vidste han ikke, hvad vi skulde sikre os Arealer til.

A. Samuelsen kunde af Udtalelserne fra Hr. Debess forstå, at ogsaa Hr. Debess vilde erhverve Aalekærsgaard for Thorshavns Kommune. Taleren havde nok hørt noget om, at der af Private var budt mere for Gaarden end 55.000 Kr., nemlig 70.000. Men det anfægtede ikke ham, om Private end bod 170.000, saa vilde det ikke kunne faa nogen Indflydelse paa Salget, da Regeringen her stod overfor Salg af Statsjord til en Kommune. Personlig kunde han godt byde 2-300.000 Kr. for Aalekær, men han vilde alligevel ikke kunne faa Gaarden, bl. a. af den Grund, at han ikke var i Stand til at betale saa mange Penge. Det særlig vigtige i denne Sag er, at Regeringen ikke sælger denne Jord for dyr. Han vilde være meget glad, om man her paa Færoerne kunde sælge et eller andet — i dette Tilfælde Jord — og indtægten tilfaldt Staten. Staten vil jo yde Penge til Færoerne paa forskellige Omraader, hvorfor der ikke var nogen Grund til at modsætte sig, at Pengene gaar i Statskassen. Hvis Ministeriet selv finder det i sin Orden, at Pengene bliver paa Færoerne og udnyttes til forskellige Formaal under hævende Administration, saa stiller Forholdet sig jo anderledes. Taleren haabede, at Udvalget vilde komme til samme Resultat som han.

Patursson understregede endnu en Gang den Betydning Erklæringen af 4. Maj 1807 havde, der fandtes i Delingskontrakten af samme Dato, hvorefter Gaardene atter kan sammenlægges. Naar man her i Salen ikke mente, at Erklæringen var til nogen Nytte, vilde han ved en senere Lejlighed drage denne Side frem. Angaaende de Udtalelser, der var faldet i Ministeriet om, at Bønderne atter fik Jorden til Selvejeendom, saa foreligger der en Tilkendegivelse herom fra 1854, hvori det hedder: »Det de kongelige Lejligheder tilhørende Gods«. Af Zahle nu ser noget anderledes herpaa end for, er ganske naturligt. Han følger jo med i den politiske Udvikling. Han respekterer derfor Skik og Brug, ellers kan han jo risikere at blive afsat som Justitsminister.

A. Samuelsen pointerede Nødvendigheden af, at Lagtinget tog Stilling til, hvor Pengene skulde hen, da Patursson havde fremsat Forslag om, hvad disse skal bruges til.

Debess understregede endnu engang, at Pengene ikke maatte sendes ud fra Færoerne.

Henvistes til Landboudvalget.